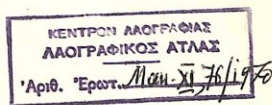

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΑΙ
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
Δευ. 1969 / 7.2.1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις). *Ἀμφίπολις...*
(παλαιότερον ὄνομα: *Γενή-Κιόϊ...*), Ἐπαρχίας *Φυλαγίδας*,
Νομοῦ *Ξερρῶν*.....

2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος
Χατζηνικιάνου. Στυλίου ἐπάγγελμα *Διδάσκαλος*.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Ἀμφίπολις - Ξερρῶν*.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον. *5. ἔτη*.....

3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Βαβίαιος. Χατζηνικιάνας*.....

.....
ἡλικία... *60. ἔτη* γραμματικαὶ γνώσεις... *Α΄ Δημοτικῇ*...
.....
τόπος καταγωγῆς *Ἀκ. Νεάχ.*.....
Ματ. ἐκ Πόντου.....

β) *Κυπριακῆς. Γεωργίας καὶ γ) Μπαρμπαρῆς Ἀντίμας*

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προσωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; *Α΄. περιοχαί, αὐτὴ παῖται δὲν ἦσαν κατ-*
αὐτοὶ ἐρχόμενοι (ἀρναγίβαδα) προσωρίζοντο διὰ βοσκῆν.

Ἐπῆρχον αὗται χωρίζονται ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; *Αὗται ἦσαν χωρίζονται*.....

2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτῆμονας ("Ελλῆνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ.
Εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς.....

3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; *Ο. πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν καὶ μετὰ*
τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ
τὸν θάνατόν του.

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *Οἱ κάτοικοι ἀεχαιοῦνται καὶ... μέ. τὴν γεωργίαν καὶ μέ. τὴν κτηνοτροφίαν.....*

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέρῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *Οἱ τεχνῖται ἀεχαιοῦνται καὶ εἰς τὴν γεωργίαν.*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων· ποιοὶ ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ με ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;
... Δὲν ὑπῆρχαν κτήματα γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων) καὶ μοναστηρίων.....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...
.....

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα) ;
.....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἐπὶ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ;
Ἐχρησιμοποιοῦντο ἐργάται ἄνδρες καὶ γυναῖκες.... ὁποῦ τὰ περίχωρα καὶ ἐργάζοντο εἰς χρήμα.....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; *Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ... δοῦλοι (ὑπηρέται) ὁποῦ διόφορα μέρη.....*

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; *Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι δὲν ἐπηρεάζοντο ἐκ τοῦ τόπου τῶν ἀνεύρεσιν ἐργασίας.....*

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; *Μόνον ὡς κτίσται εἰς τὰ μέρη χωρὶς.....*

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: μὲ ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (μὲ καυσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ μὲ κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;
Τό. χωράφια. ἐλιπαίνοντο. μὲ. ζωϊκὴν. κόπρον. Ἐπί. εὐς. καί. μὲ. τὴν. ἄβρανά. π. αὐ. εἰκ., ἀπλ. ἄφηναν. τὸ. χωράφια. ἀκαταγέρχιστα. διὰ. ξεκούρασι. κάθε. 2. 3. 3. ἴτη.

2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρήσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; .. *Τό. 1950.*

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; .. *Σιδηρὰ. ἄροτρα. χρεῖ. μο. ποιοῦνται. ἀπὸ. τοῦ. 1950. καί. γεωργικαὶ. μηχαναὶ. ἀπὸ. τοῦ. 1938.*

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατασκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; *Μονόφτερο. καί. δίφτερο. δι' ἑλ. το. κτήματα. εἰς. διαφορικὰς. ὁμ. εἰς. ἔργασις. Τὰ. ὑπό. ἔργον. ἔταιμα. ἀπὸ. τὰ. ἐιδιουργεῖα.*

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου μὲ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. 4. 7. 10.
 2. 5. 8.
 3. 6. 9.

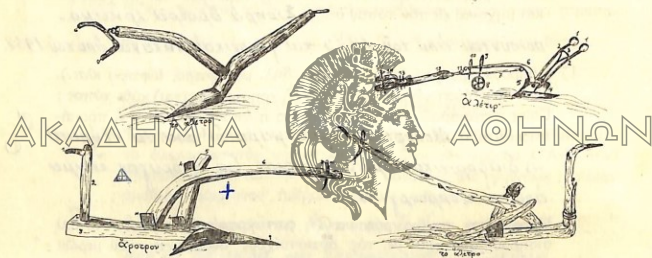
2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) *Ἀπὸ. τοῦ. 1948.*
 3) Μηχανὴ θερισμοῦ *Ἀπὸ. τοῦ. 1948.*

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν). *Ἀπό τοῦ 1948.*

5) Μηχανή ἀλwonισμοῦ. *Ἀπό τοῦ 1938.*

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον. *Τὸ ξύλινον ἄροτρον κατεσκεύαζαν μερικοὶ δεξιότεχναι ἐκ τῶν ἰδίων τῶν χωρικῶν.*

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποία διαφορὰ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογράφησατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ. *Τὸ ξύλινον ἄροτρον ἦτο ὡς τὸ ἐνμεινόμενον.*

1. <i>ἀγροχέρι</i>	6. <i>εταβαίρ</i>	11.
2.	7. <i>ἀντρί</i>	12.
3. <i>ποδάρι</i>	8. <i>ἀγροφία</i>	13.
4. <i>μπουγάτ</i>	9. <i>γυνί</i>	14.
5.	10.	15.

(¹) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν ἀνωτέρω ἀρίθμησην).

- 4) Τὸ **ὕνι**. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφῆσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

Τὸ ὕνι ἦτο μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν.

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;.....

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου;.....

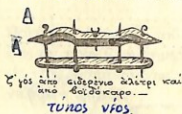
Ἦ... ἐλάττω τοῦ ἀρότρου ἦτο κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου καὶ εἰδυσμένη.

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου ἦσαν: σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδα, ρινὴ (πρακόνι)

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Κυρίως. ἐχρησιμοποιοῦνται. βόες...*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν; *Δύο*
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός; *Βεβαίως.*

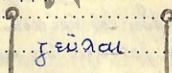
Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύγες, πιεῦ-λια κλπ.). *Αἱ μορφαὶ τῶν ζυγῶν. εἶναι. ὡς. αἱ. ἀνω.*

τέρω.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερώς τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

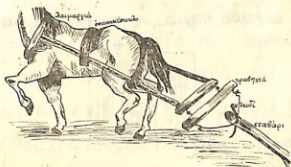
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ: λοῦρα, κουλλοῦρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *Ὁ κρίκος, ὁ ὁποῖος. προσδέκεται. εἰς τὸν ζυγὸν καὶ τὸ ἄροτρον. λέγεται. (καντρίκι). λοῦρι.*

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεταί τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου;

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
 τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ
 εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον. *ἡ σκευὴ τὴν ὁποίαν φέρει τὸ
 ἄλογον ἦτο ὁμοία μὲ τὴν κατωτέρω καὶ μέγας
 αὐτὰς ὀνομαζίας.....*

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
 τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα
 ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας. *Ὀργωνε ὁ ἄνδρας ἢ ὑπηρετῆς
 ἰδιαίτερα εὐνοῦμαι δὲν ὑπάρκον.....*

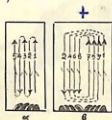
- β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
 τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἄλογου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
 εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) *τὸ ἄροτρον παραδίνεται εἰς τὸν
 ζυγὸν μὲ τὸ (καντρίδ) ζουρί. Ὁ ζυγὸς κοποῖται εἰς πέν
 τρύχηρον τῶν βοδιῶν. Τὸ κάθε ἑνὶ εἶκοι εὐνοῦμαι ἐκὼ εἰς μίαν θείαν.*
- 2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....
Ὅπως καὶ εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον.....
- 3) Πῶς κατενοῦναι ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ
 ὄργωμα· μὲ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
 τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).
*Ὁ γεωργὸς κατενοῦναι τὰ ζῶα χωρὶς νὰ χρησθῇ μοπαῖ
 πίπτει... Ἀλλῶς, εἶκοι εὐνοῦμαι ἐκὼ εἰς μίαν θείαν.*

- 4) Σχεδιάσατε πῶς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πῶς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Ἡ χωράφι ὀργώνεται, ὡς τὸ σχεδιάγραμμα(α) με
ξυστάγειο.....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

καὶ με εἰδηρόγειο, ὡς τὸ σχεδιάγραμμα(β).....

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρῆσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σπορίδες, ντάμιες, σιασιές, μεσοδόδες κ.λ.π.) ; ἢ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ γίνεται εἰς λωρίδας (επορίδες).....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά) ; με αὐλακιάν ;

ἢ χωρίζετο με αὐλακίαν.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον ; με σκαπάνην γίνεται ἢ σπορὰ μόνον τοῦ ἀραπατίτου (καλαμπακιού).....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρῆσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. πρῶτον. ἢ ἐν...
χρήσει με διάνοιξις αὐλάκων με τὸ ὑνί πρῶτον.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. *Εἰς ὅλας τὰς ἐποράς*.....

γ) Ἀροτρίασεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *Ἀπὸ τοῦ Μαρτίου ἕ. καὶ ἄρ. χῆτερον ἤρχιζον τὰ ὀργώματα διὰ τὴν ἐποράν τῶν δημητριακῶν καὶ καθ' ἡμῖνα ἐγένετο ἐν ὀργῳμα (κ.α.μα.τίσματα) τὸ ὀλιγώτερον ἐγένετο 6. 7. ὀργώματα*.....

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν (Ἀπαυτήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Ὀμοίως καὶ διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν ἐγίνοντο ἄρκιτα ὀργώματα (γυρίσματα).....

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον τὰ ἀφεθῇ σπάρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

Τὸ χωράφι ἐμένει ἕως ἀγροκῆσαιεν χρονιά παρὰ

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; *6. 7. ὀργώματα γίνονται διὰ καθ' εἶδος*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. *τὸ δισάκι*· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; *ἢ χρησιμοποιοῦντο διὰ τὴν ἐποράν τὸ δισάκι καὶ ἡ τεκεκέε (δοχεῖον)*

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα) : 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργῳμα, ἀλέτρισμα, κάμῳμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; *Μέ. βουκέντρα.....*

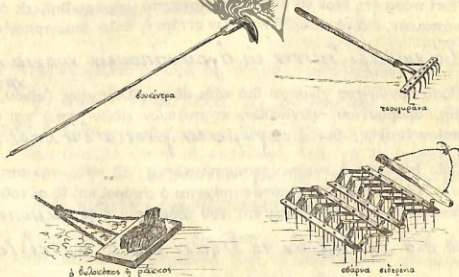
(Κάτυναυς)..... νουντούλ..

καταναυείδερο (ξύετρα).....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *ἴσοπέδωσις γίνεται με. εὐάρνα. Ἄλ. ποτε. ἐγίνετο με. μεγάλα. καρδιά. δένδρου.....*

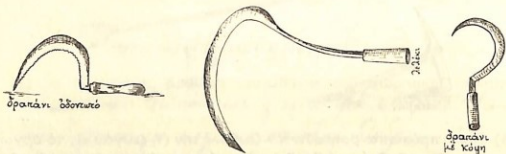
3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθεται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

Ἡ ἐκκαθή. τῶν μερῶν ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ ἐγίνετο με. τσαπ.

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) *τά δὲ δριμυτερὰ καὶ ἰσχυρότερα μέ. το. κατὰν (δρεπάνι). χωρὶς δόντια καὶ μέ. το. ντουρνάν (κόβα)*.....

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

Ἐν. χρήσει ἦσαν τὰ δρεπάνια, ὡς το. ἀνωτέρω. ἐκονιζόμενα (λεπίς).....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ..... ΔΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παραδείγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) *Με. το. ντουρνάν (κόβα), ὡς το. παραπάνω εἰκονιζόμενα.*

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἤτο· ὁμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν) *ἢ. λεπίς τοῦ δριμυτεροῦ ἐργαλείου. ἤτο. ὁμαλῆς*.....

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; *ἢ. χειρολαβὴ του. ἤτο. κατεσκευασμένη. ἐκ. ξύλου. Ὁ σιδηροῦς ἐκκελετός. ἐλέγετο. "ντουρνάν", καὶ. κατ' ἐξέκλειψιν, ὁλόκληρον τὸ ἐργαλεῖον ἐλέγετο "ντουρνάν",.*

- 5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) *τὰ ἐργαλεῖα κατεσκεύαζεν ὁ εἰσεραῖς. τὰ ἔπαιρναν ἀπὸ τοῦ ἐμπορίου.....*
- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *ὁ θερισμός διὰ τῶν χειρῶν ἐκίνετο μόνον. εἰς τὰ ὀβριὰ (φακή, φαβάλια).....*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *εἰς ἐλάχιεον ὕψος (5-6 ἐκ.) ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο τὰ δημητριακά.....*
- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μετὰ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *οἱ ἐτάχυες καὶ ἔμενον μαζί μετὰ τὴν ρίζαν ἐλέγοντο (σταχυῖς)*
- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *οἱ γυναῖκες θερίζουν μετὰ τὸ καλὸν (δρεπάνι) καὶ οἱ ἄνδρες μετὰ τὸ κτουρὰν (κόβα). τὰ δράγματα καὶ ἄφωσαν. καὶ οἱ ἴδιοι οἱ θερισταί*
- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *τὰ δράγματα ἐταποθετοῦντο πολλὰ μαζί (10-12) μετὰ τὰ κεφαλάς τῶν σταχυῶν πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν. ἐν συνεχείᾳ—ἀντὶ—ἔκαμαν τὸ θεμῶν (θυμωνιά)*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
 λοῦνται ἀγκαλιές. *Πολλά. ε (χερό. βολα. δράγματα) μαζί...
 λέγονται. (τεβτέ).*.....

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποῖοι θερίζουν ; ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
 σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; *Θερίζουν. ἄνδρες..
 καὶ γυναῖκες.. Θεριστά. ἀπὸ ἄλλου τόπου...
 διὰ... ἤρχοντο. ἔρχατες. ἔπαιρναν. μὲν. ἀπὸ..
 τό... χωρίο.*.....

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
 ἀποκοπὴν (ξεκαπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χοῦμα ἢ εἰς
 εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
 φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τῆς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
 εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν). *Οἱ. ἔρχατες. ἡμείβον-
 το. με. ἡμερομίσθιον. μετὰ. παραχῆς φαγητοῦ*

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερον τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
 τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
 κόπωση (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; *Δεν. ἐχρημέμα..
 πρίουν. τίποτε., οὔτε. εἰς τὴν. μέσσην., οὔτε. εἰς..
 ταῖς. χεῖρας.*.....

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Ὁ θερισμός, ὅπως δύνάμει, ἔπρεπε νὰ ἀρχίσῃ ἡμέρα... Δευτέρα. (γιά γούρι)

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυροὺς ἢ ψάθαι, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον. Στὸ τελευταῖο χωράφι ἀφήνουν ἓνα κομμάτι ἀθήριστον. ἐν μέρει γιὰ (παρακέτ.) εὐ-
 λοχία, γιὰ τὴν ἄλυσιν χρονιά... Ἐν συνεχείᾳ,
 ἔκαμαν μὲ αὐτοὺς τοὺς στάχους τὸ (ἀποδέρ)
 πλέξιμο... Αὐτὴν τὴν ἐργασίαν τὴν ἔκαμαν
 οἱ... κ.ο.κ.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

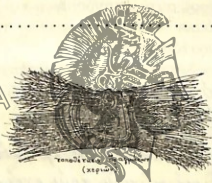
- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν. ἔκαμαν τὸ δεμῶν (δυμωκιά), ἀναλόγως μὲ τὸν καιρὸν, χαρὶς νὰ δέκουν τοὺς στάχους

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χειρίες, ἀγκαλιές ; Πώς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελουοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματίων μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Ὡς. προανέφερα, οἱ βιάχους δὲν ἔδε-
κοντο.....

.....
.....
.....
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκentrώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Αὐταῖ. αἱ βιάχους μετεφέροντο εἰς ἑρισμέ-
νην μέρος τοῦ ἀγροῦ καὶ ἔκαμαν τὸ
δεμνίον (δεμνική). ὅ. ἐργαλεῖον
διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν λυγρῶν βιά-
χων ἐλήγετο (δεμνί τεσσάρη) τὰ
ἔκρη λυγρῶν καὶ βεβρύχων τοὺς βιάχους.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

δεμνί τεσσάρη

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. *Δέν. καλλιερχοῦν
χειμῶνα. διὰ τὸ ἱμπόριον, ἀλλὰ μένον. διὰ τὰς ἀνάγκας
τῆς οἰκογενείας, εἰς τοὺς κήπους. τὰ φυτεύουν...
κατὰ τὸν Μάρτιον.*.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν. *ἢ ἐξαγωγή γίνεται μετὰ τῶν ἐκαστο-*
ν......

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὴν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφυλί, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *Παλαιότερον,..
ἀλλὰ καὶ ἐν μέρον, διατρέφονται τὰ ζῶα μετὰ
ξηρὰ χόρτα κατὰ τὸν χειμῶνα. Ὡς τὰ χόρτα
παύ. προωρίζοντα ὡς τροφή τῶν ζώων. ἀλλὰ κίχοντο
καὶ ἐκχυλάσσοντα εἰς τὰς ὀχυρῶνας, ἀφ' οὗ ξηραίνωντο κατῶς.*

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.); *Ὁ σανὸς ἐθερίζετο ἀρχαῶς Ἰουνίον (κέραιονόν)*
*(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαν). μετὰ τὸ...
ντουρπᾶν. (κόβα).*.....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) Τό. χάρτο. τὰ. ἔκαναν. (κέε.) δηλ. τὸ..
 ἀλῶνιζαν, γινώ. καὶ. παίρουν. οἱ. ἀχυρῶνες. πολλοί,
 (χορτάρι. κέε), ἔκει. ἐλέγτο. τὰ. χόρτα. δὲν. τὸ. ἔδωκαν.

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο
 πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην
 θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλῶνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. *Κάθε. οἰ-
 κογένεια. εἶχε. καί. τὸ. δικό. της. ἀλῶνι, ἢ. δύο. -τρὺς.
 μαζί. τὸ. ἴδιον, καντὰ. ἐπὶ. ἐπίτι. τους. ἢ. ἔξω. ἀπὸ
 τὸ. χωριό. ἔκει. μετεφέροντο. οἱ. ἐπί. της. πρὸς..
 ἀλωνισμὸν.....*

2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν
 δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
 θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρὸν;
 Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; *Ὅλος. ὁ. χώρος
 λήγεται. ἀλῶνι. (τόπος. τοῦ. ἀλωνισμοῦ). ἢ. τοποθετεῖται
 ἐγγύς. εἰς. σωρὸν. (σεμνω. ν. ἰ. ἰ.).*.....

3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλῶνι διὰ τὸν ἀλωνι-
 σμὸν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
 σμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τῶ ἀχυρὰ εἰς ἄλλον
 χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλῶνι; *Ἀ. κέ. κα. σεν. ὁ. ἀλωνι-
 σμός. τῶν. δημητριακῶν. ἐγένετο. εἰς. τὸ. ἀλῶνι.*

4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλῶνι. Ἐντὸς τοῦ
 συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς
 ποῖαν θέσιν; *Ὁ. καθ' ἑαυτὸν. εἶχε. τὸ. ἀλῶνι. του. εἰς.
 τόπον, πού. διά. ἄγε. μό. κ. ο. του. πλησίον. τῶν
 οἰκιῶν. ἢ. καί. ἔξω. ἀπὸ. τὸ. χωριόν.*.....

5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
 ἔαν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρη-
 σίς του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *Τὸ ἀλώ-
 νι ἀνήκει εἰς μίαν οἰκογένειαν, ἢ εἰς δύο τρεῖς..
 Ταῦτε τὸ ἀλώνισμα ἐγένετο μετὰ τὴν εὐραίν. τοῦ εἶδους
 τῶν δημοτριακῶν.*

6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; *Ἀρχεται
 τὸ πρῶτον 10 ἡμέραν Αὐγούστου καὶ λήγει κατὰ
 τὴν 20 Σεβρίου (ἀναλόγως τοῦ καιροῦ)*

7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
 λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
 ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
 διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) *Χωματάλωνο με φυ-
 τρωμένο χορτό (χορταρισμένα).....*

8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκάστου ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξεως τοῦ
 ἀλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
 ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
 χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
 καὶ ἀχύρων). *Τὸ ἀλῶνι ἔτο μόνιμα.. Συνεπῶς,
 δὴ ἐγίναντα ἐπισκευαί, οὐδέ ἐπαχύνεις.. Ἐπε-
 δίδωκεν δὲ νὰ εἶναι χορταρισμένο, διὰ νὰ μὴ
 ἐκσπίται καὶ βγαίνουν πετραδόκια καὶ χῶμα.*

9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
 σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; *Προετοιμασία
 τοῦ ἀλωνιοῦ δὲν ἐγένετο.. Μετὰ τὴν πύρας τοῦ δρι-
 σμοῦ ἄρχιζεν ὁ ἀλωνισμός, μόνον ἡμέραν Δευτέραν.*

10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
 ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

*Τὰ σταχία. γιτὰ τὰ κορήζον. ἐπὶ ἀλώνι. (ἀνύκατα).
Ἐκ τὸ μέσον. δέν. χρησιμοποιοῦν. ἀλωνόεργο. Ἐπὶ βόδια
προχωροῦν. μόνον. τους. κυκλικῶς.....*

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
ήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

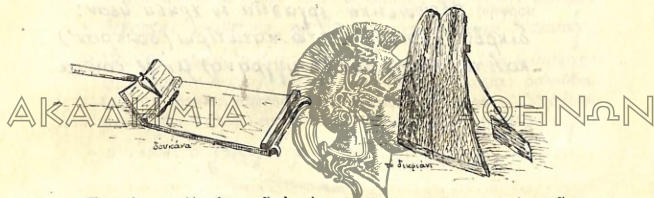
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθεῶς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νιοῦ βύλιος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς,
στρουλουργός, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.); ἀπὸ τοῦ οὗ οὗ ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καί οὕτω νὰ κόβουν τὰ σταχία.....

*Τὸ ἀλώνισμα. γίνεται διὰ βοῶν, οἱ ὅποιοι ἐύρου
χανδρὴ. ἐπιμύκη. ἐανίδα. (τουκάν).....*

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλώνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
αἱ ὅποιοι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὅποιον σχηματίζει θηλειὴ περὶ τὸν
λαιμὸν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες και σχετικας φωτογραφιας η ιχνογραφηματα). Οί. βόες. ζεύ-
ονται. ἐν. τῶν. ζυγῶν. (τ. ζ. αὐν.) καὶ. περιφέρονται. μόνοι
πικ. κυκλικῶς. μ. ε. τῶν. ἀγωνιστῶν. ἐπὶ. τῆς. ἐπιμέρους
σανίδος. (του κᾶν).. Οὕτω. ὁ. ἀγωνιστὴς. ἀδελφεῖ. τοῦ.
βόας.....

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἁλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
χανικὸν ἁλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς
ἐν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω
ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων
σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζῶων, σύρεται
δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἁλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
διὰ τὸν ἁλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἁλωνιστικὸν τοῦτο
μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκᾶνα, δικριάνι,
βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
ακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἁλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά μὲ ἁλωνι-
στικὸν μηχάνημα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά,
ρεβίθια κ.ἄ.) ἥλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγνομένων καὶ
περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; *Τὸ. χρησιμοποιούμενον
ἀγωνιστικὸν. μέσον. εἶναι. τὸ. (του κᾶν), ὁμοιο. μ. ε. τὸ. ἀνωτί-
ρω. ἐκονιζόμενον. (δουκᾶνα), τὰ. δὲ. πέτρινα. μαχαίρια
ἀπὸ. ξανθοῦ. πέτρου, καὶ. ἔβγαζαν. ἀπὸ. νταμάρι, χίγονται
(κατὰ. κᾶρε). Μ. ε. τὰ. (του κᾶν). ἡγωνίζοντο. ὅλα. τὰ
δημητριακά, καὶ. παρὰ. ὁ. ἄλλα, πρὶν. βασιλῶν.*

- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἄλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

Ὁ ἀλωνισμὸς ἀρχίζει ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ, διὰ τὰ εὐτε χιεθῇ μὲν ἄλλω ἡμέρᾳ.

- 12) Ποία ἄλλα ἄλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινας τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Ἀλυσι-ετικὰ ἔργαλεῖα ἐν χρήσει ἔσονται δι. κρὰν (ξύλινον) ὡς τὸ κατωτέρω (δουκράν) καὶ τὸ ταυρμαῖχ (τραυγγράνα) μί. 11. δούλια.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

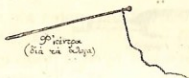

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἄλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόππους στάχυν ;

Ὁ γεωργὸς ἐμμεσάζει ἀπὸ τοῦ ἄκρου τοῦ ἀλωνιστοῦ τοὺς ἀκάππους ἐλάττει μί. τὸ ταυρμαῖχ (τραυγγράνα).

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα) Ἡ ἀλωνόβερρα διὰ μὲν ὀδήγησιν μὲν ζώων λέγεται (βρουγκίντι) ἢ μωτερά ἄκρη λέγεται (μωιτούλ) καὶ ἦτο ὡς δύο μέτρα.

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν *ἢ ἔργα βία. ἐνός ἀπλώματος. λέγεται ἐπώμα. τὸ ἀπλώμα. ἐνός ἐπώματος διαρκοῦσε δύο - τρεῖς ἡμέρες.*

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἀχυρά ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)
λέγονται "μάλαμα", καὶ ὅταν συγκεντρώνονται "τομνάξ".

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνασταὶ καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχαν βόδια ἢ ἀλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν *ἢ γεωργός. ὁ ἴδιος ὁ γεωργός με ἰδικὰ του ζῶα.*

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).
Διὰ μικρὰν ποσότητα ἐκοπάνιζον τοὺς σταχύες με κόπανον.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; *Ὁ κόπανος ἐλέγετο "κοπάλα", καὶ κατασκευάζετο ἀπὸ ξύλον πεύκου. ἔῃχε μῆκος (1 μ. περίπου).*

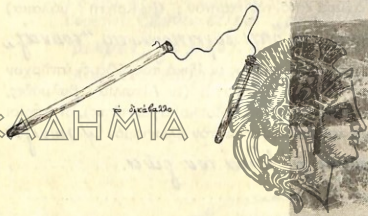
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.) *Τὸ κοπάνισμα ἐγένετο ἐν τῇ αὐλῇ ἢ εἰς τὸ ἀλώνι, δι' ὅλα τὰ δημητριακὰ μικροῦ ποσότητος*

κόπανος εὐρογυλῆς

ξύλο καμπυλωτό διὰ τὸ κοπάνημα μικροῦ ὄρου δημητριακῶν...

ἡ δεικνύουσα

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; *Ἐγένετο ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας. Δὲν ἐκοπάνισαν τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν.*

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) *Θί. ἐτάχυνε διὰ τὸ κοπάνισμα. ἔταποδεταῦντο. εἰς. ἐτρυνείδι. ἀπὸ. κα. ραβδάπανο. (κιντριρί. λεούρε). καί. μόνον. διὰ. τὸν. χωρ. μόν. τοῦ. καρποῦ. Οὐχί. δι. ἀχυροποιεῖν,*

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζφῶν, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; *Ο. ΧΙ.*

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) *Σά. 1939. ἦτο. δέ. χωρὶς ἀναβατόρ. ἤχετο. ἀπὸ. διάφορα. μέρη.*

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. *Αἰ. ἀλωνεμένοι. ἐτάχυνε. λέγονται. "μείλαμα", ἢ. "κουνάξ", ἔσωρεύετο. μὲ. τὸ. "τορμαίχ", ἢ. "βουρχούν", ὅ. ἑώρας. εἶχε. ἐκῆμα. κωνοειδές.*

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίστη τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. Ὁ. *εχμμεστιχό...*

*μενος. εωρὸς. ἔχε. εχῆμα. ετρογχυλόν. (κωνκοιδέ.)...
ἐπάνω. εἰς. τὸν. εωρὸν. δέν. ζκάρφωνον. τίποτε.*

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα; (Πῶς λέγεται τοῦτο: φτυάρι, θρινάκι; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο. *ζδ. ἀνέμισμα. ἐγίνεται. μέ. τό. "λεχμετέρ,,. ὅταν. ἦταν. μεγαλύτερο. ἐλέγεται.
"γιαπιά,,.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει): ἄνδρας, γυναῖκα εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ; *Λιχνᾶ. καὶ. ὁ. ἄνδρας. καὶ. ἡ. γυναῖκα. ... εἰδικός. λιχνιστὴς. ἐπ' ἀμοιβῇ. δέν. ὑπάρχει.*
- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ. (εἰς τινες τόπους καλοῦνται: κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεῦτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ; *ζδ. ... χονδρὰ. τεμάχια. τῶν. σταχύων, μετὰ. τό. λίχνημα. λέγονται. "τεαλάτζε,,., τὰ. ὅποια. ξανταλώνισαν. εἰς. τὰ. ἀλώνι.*

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῖσις τῶν ζώων διὰ τὸ δεῦτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο; πῶς λέγεται; (Ἐν

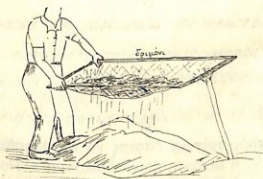
Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο *ἤ. γίνεταί. ὁλως. καὶ. ἐς. τὰ. πρῶτον.*
ἀλάνιωμα. καὶ. λήγεται. "τὸ αἰσθ. ἑλάν,,.....

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; *ἤ. δια-*
λογή. τοῦ. καρποῦ. ἀπὸ. τὰ. παραμείναντα. χονδρὰ. τεμάχια
τῶν. σταχυῶν. γίνεταί. μετὸ. "ἑλάνκακόκιαν,,.....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρόθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

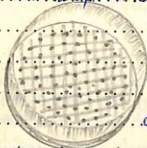
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἀχυρά καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογράφησατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) Ἐργ. α. μ. π. αἰ. οὐκ. το...
 ἄλφ. κ. κόκκινον, πού. ἔχει. πυρμένα. ἐτραχ. γυ. ἀν. ἐκ. σφ. μα-
 ρίνου. π. ἄξ. μα. ζ. ο. σ.

ἄλφ. κ. κόκκινον.

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ;
 Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυ-
 ρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται
 κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος
 (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμός
 τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; Ὁ. καρπός. ἐκ. μα. ζ. ο. σ. εἰς
 σωρόν. Σωρεῖται. με. το. ἄξ. μα. ζ. ο. σ. εἰς.

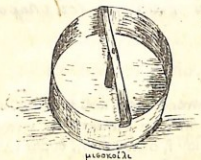

σωροῦν.

- 8) Ἄ λ λ α ἔ θ ι μ α προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.)
 εἰς τὴν ἀποθήκην. Οὐδέν. ἔθ. ι. μ. α. ἐπικρατεῖ. εἰς. τὸν. τόπον.

γ'. 1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως
 εἰς τὸ ἀλώνι; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια.
 Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο
 ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ
 δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας). *Εἰς πρ. τοῦς. ἐδίδετο*
ἀπὸ τοῦς. ἢ δεκάτεμ. "ἔβ(χ)αῖρ,, "Ο. μετρητὴς. ἐλάττετο.
"τ.βινίκ,, = 6. ὀκάδες. ἢ. "κο.βλαίκ,, = 12. ὀκ. (ἦτο μεγαλύτερον)
καὶ. ἐκτ. ἐκτῆμα. κυ.λινδρ.κόν. (ξύ.λινδρ.).....

μικροκύλι

κύβελος

τρινίκ

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλφονιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) *Ἐπὶ τοῦς. κατεβάζοντο. ἐκ. ἴσους. εἰς. τὸ. ἁλώνι.*

- α) *Διὰ. τοῦ. πεοπάκον. τῶν. γαίων. "Ἄ. πεοπάκον. τῆ. χτηνί,,.*
- β) *Διὰ. τῶν. κοινοτικῶν. ἀποθήκων. "Ἀρτα. λούχ. ἀμ. πόρ,,...*
- .. τὰ. μέτρα. ἴσα. τὰ. "τρινίκ,, = 6. ὀκάδες. καὶ. τὸ. ..*
- .. "κο.βλαίκ,, = 12. ὀκ., ὅμοιο. μὲ. ἐ. πρῶτο, ἀλλὰ. διπλασίον.*

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) *ἢ. ἀποθήκευσι. ἐλάττετο. εἰς. τὸ. ἀμφορί. (ἀμ. παρ.).*
ἐντὸς. τοῦς. οἰκίας, ἢ. εἰς. μεγάλα. βακκιά. (για. ἰμάδας) = 120. ὀκ.
κατασκευασμένα. ἀπὸ. γυ. δίκην. τρίχα. (γ. (ου) χίμα.).....

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὕπαιθρον ; *τά. ἄχυρον. ἀπιδικεῖτο. εἰς. τὸν. ἀχυρῶνα. (ἀέ(χ).μρόν), ἐντὸς. τοῦ. χωρίου. πλαισίον. τῆς. οἰκίας.*

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ ἀπὸ τούτων καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

ἔντὸς. τοῦ. ἀλωνίου. ἐγένετο. ἡ. διαλογή. τοῦ. ἐπέρου. ἀπὸ. τούτων. καλυτέρους. στάχυν.

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύων, τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Αἰν. ἱερικρατῆ. οὐδὲν. τοιοῦτον. ἔθιμον.

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται. πρὸς ποῖον ἀκοπὴν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὕπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

α). Εἰς. τὰς. 24. ἡμερῶν. Ἀπριλίου. Ἰωάννου. Ριγανῶ.

β). Μ. Σάββατον.

γ). Ἀποκριές. ἑσπέρas.

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

Φωτιά.....

β'. 1) Ποιοί ἀνάπτουν τήν πυράν· παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ; ...

Εὐν. πυράν. ἀνάησαν. αἱ. νέαι. καί. αἱ. νέαι.....

2) Ποῖος ἢ ποιοί συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τήν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναί, ἀπό ποῖον μέρος ; αἱ. ὄδοι. παρὰ τὴν

εὐλαγγούν. τὰ ξύλα. ἀπὸ. τὰς. αὐλὰς. τῶν. ἐπιτηῶν, ..
ὅσα. ἀπέμειναν. ἀπὸ. ἄλλαν. τὸν. χρόνον.....

3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Εἰς. τὰς. 24. Ἰουκίαν. τὸ. βράδυ. συγκεντρώνουν. τὰ. ξύλα
ἐν. εὐράν. ἐν. νῦν. πλατείαν. τῶρα. δὲ. ὑφίσταται. τὸ
ἴδιον. Ἐν. συνεχείᾳ. τὰ. ἀνάπτειν. τὸ. μ. Σάββατον
συγκεντρώνουν. τὰ. ξύλα. ἐν. εὐράν. ἔμπροσθεν. πρὸς. ἑκκλησίαν.

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις. Ξόρκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα. Ἀποκρίες. ἑυφοροῦσαν. εἰς

τὰ. σταυροδρόμια. τὸ. ἀνάμμα. ἐγίνετο. τὸ. ἑσπέρας.
Εἰς. τὰς. 24. Ἰουκίαν. τραγουδοῦσαν. Ἄϊ. Γιάννη. Πρόδρομε
τὰ. εὐεργάνια. εἰς. ψῆφομαι. ἤ. ψ. τρίγα. νά. καγῆ. κι
ἐγώ. νά. μὴ. καγῶ. (ψ. τρίγα. = ξαυ. κό). τὸ. τραγῶν. εὐνώδως
καὶ. χορὸς.

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

τὸ. μ. Σάββατον. ἔκαιγον. τὰ. ὁμοίωμα. τοῦ. Ἀϊδα.
Ἀποκρίες. ἑυραράγον. τραγουδοῦσαν. χόρευαν. καί.
πηδαῖαν. ὅ. πόρε. τὴν. φαίραμ. (κακομοιριά), πάρ.
τὴν. χαϊ. κι. ἀμ. (τεμπλιά).....

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

Μόνον τὰ ξύλα.....
.....
.....
.....

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) Τό... ἐκείνου τοῦ...

Μ... Σαββάτου... ἔκαιον... τὸ ὁμοίωμα καὶ τοῦ Ἰούδα...
Οἱ... νύαι... καὶ αἱ... νύαι... συνεκίνησαν... τὰ ξύλα...
ἀπὸ... ταῖς... αὐλαῖς... τῶν... αἰκλῶν... (ἀπομεινύρια)...

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ἔμαρτο... τῆς... ἑκείνου... Οὐδεὶς παρεπονέτο...
διὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ξύλων καὶ κατ' αὐτὴν τὸν
τρόπον... ἐκείνου... ἐπὶ τὸ κάψιμον τοῦ Ἰούδα...
... ἔξω τὴν... κερυφὴν τοῦ... τῶν ξύλων... ἐποδο-
τεῖτο... τὸ ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα... ἐν... ἐνεχείει... ἵνα-
πτον τὴν πυρὰν... Ὅσοι ἴεσαντο πύριξ τῆς πυρᾶς
μέχρις ἀποτεφρώσεως τῶν ξύλων καὶ τοῦ ὁμοιώμα-
τος τοῦ Ἰούδα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΗΜΟΤ. ΣΧΕΔΙΟΝ ΑΝΘΡΩΠΩΕΩΣ

*Αριθ. πρωτ. ΔΥ.

Πρὸς

τῶν Ἀκαδημῖαν Ἀθηνῶν.

Κέντρον Ἑρεύνης τῆς Ἑλληνικῆς Λαο-
γραφίας.

(Διὰ τοῦ κ. Ἐπιθεωρητοῦ Δημ. Σχολῶν
Ἑκπ-κῆς Περιφ. Φυλακίδος)

Εἰς Ἀθήνας.

Ἐννοθεῖ

συμπληρωμένου ἔργου ματο-
λογίου μετὰ λεπτομεροῦς περι-
γραφῆς τοῦ γεωργικοῦ βίου ἀπὸ
τῆς ἐπορᾶς τῶν δημογραφικῶν
μέχρι τοῦ ἀλγινισμοῦ καὶ τῆς
ἀποδιδέσεως αὐτῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Ἐν Ἀμφιπόλει τῇ 7-2-70

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω
τὴν συμπληρωμένην, συμπληρωμένον
ἐργασματολόγιον διὰ γεωργικά ἔργα καὶ
καὶ κατ' ὄψιν παραμ. μετὰ λεπτομεροῦς
περιγραφῆς τοῦ γεωργικοῦ βίου ἀπὸ τῆς
προεργασίας διὰ τὴν ἐπορᾶν τῶν δημο-
γραφικῶν μέχρι τοῦ ἀλγινισμοῦ καὶ τῆς
ἀποδιδέσεως αὐτῶν.

Ο Διευθυντὴς τοῦ Σχολείου.

[Signature]

ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΟΥ ΣΤΥΛ.

Περιγραφή

τοῦ γεωργικοῦ βίου ἀπὸ τῆς προετοιμασίας διὰ τὴν ἐπορὴν τῶν
δημητριακῶν μέχρι τοῦ ἀλωνισμοῦ καὶ τῆς ἀποθηκεύσεως αὐτῶν.

Τὰ χωράφια, τὰ ὅποια ἦσαν προωρισμένα διὰ τὴν ἐπορὴν τὰ ὄργωντε ὁ
ἄνδρας ἢ ἡμερτίς. Μέχρι τῆς ἐπορᾶς ὠργύνοντο τοὺς ἀσπίστον 6-7 φορές.

Τὸ ὄργωμα ἐγένετο, κατ' ἀρχάς, μὲ ζυλίνον ἄροτρον, κατόπιν ἀντεκατισσάου
τοῦτο μὲ τὸ εἰδηροῦν. Σήμερον οὐδαὶ ὄργωνει μὲ ἄροτρον, διότι οἱ παῖδες τῶν
κατοίκων εἶναι κάτοχοι γεωργικῶν μηχανῶν (τρακτέρ), τῶν δὲ λοιπῶν τὰ χωρά-
φια τὰ ὄργωνουν - ἔτι πληρωμῇ - οἱ κάτοχοι τῶν τρακτέρ.

Ἡ μορφή τοῦ ζυλίνου ἄροτρον ἦτο:

1. ἀλετρόχειρ

2. γυνί

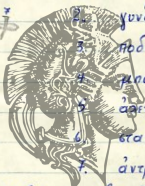
3. ποδάρι

4. μπουχά

5. ἀλετρόστα

6. σταβάρι

7. ἀντρί

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ ὄργωμα ἐγένετο διὰ τῶν βοδιῶν, εὐνίδως. Τὸ ἄροτρον τὸ ἐκμεγελοῦσαν
ἐλάχιζον. Τὸ ἄροτρον προεδένετο εἰς τὸν ζυγὸν μὲ τὸ λουρί (καντιρίδ). Ὁ ζυγὸς
ἐτοποδεύετο εἰς τὸν τράχηλον τῶν βοδιῶν ἀπὸ τὰ πλάγια καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐτοπο-
δεύοντο αἱ (ζεύγαι). Τὸ καθεὶνα βόδι ἦτο εὐνιδισμένο εἰς μίαν δόξιν, ἢτε
ἀριστερά, ἢτε δεξιά. Διὰ τὰ κατωδύνει τὰ βόδια ὁ γεωργὸς δὲν ἐκμεγελοῦσε τίποτε.
Ἀπλῶς εἶναι εὐνιδισμένα διὰ τὴν ἐργασίαν αὐτήν. Κατὰ παρόμοιον τρόπον ἐγένετο
ἢ ζεύγαι καὶ εἰς τὸ εἰδηροῦν ἄροτρον. Τὸ ὄργωμα ἐγένετο εἰς λαρίδας (ἐπορίες).
Ἡ λαρίς ἐχωρίζετο μὲ αὐλακιδόν. Συνήθως τὸ χωράφι ὠργύνετο περιφερειακῶς,
ἀλλὰ μὲ εἰδηροῦν ἄροτρον. Μὲ τὸ ζυλίνον, ὠργύνετο μὲ ἀνοιγμέναις αὐλακας.

α

α) ὄργωμα
περιφερειακῶς

β

β) ὄργωμα μὲ
ἀνοιγμένας αὐλακας.

Ἀπὸ ἧτο ἔτοιμον τὸ χωράφι ἤρχιζεν ἡ σπορά.

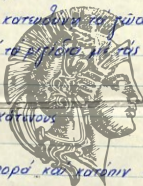
Ἡ ἔναρσις καθὲρ καινούργιας ἔργασίας ἔγινετο ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος Δευτέραν. Ὁ γεωργὸς τὸ πρῶν τῆς Δευτέρας ἡτοίμαζε τὸ βοϊδοκάρο μὲ τὸ ἄροτρον καὶ τὸν σπόρον, ἔπαιρνε τὴν τροφήν του μὲ τὸ σταμνὶ γιμῶτο νερό, τροφή διὰ τὰ ζῶα (βαῖνο) καὶ ξεκινᾷ διὰ τὸ χωράφι. Πρὶν ξεκινήσῃ, ἔκαμε τὸν σταυρὸν τοῦ ὁ γεωργός. Ταῖ λοιπὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του ἔδωκαν εὐχάς, διὰ τὴν καλὴν ἐπιτυχίαν τῆς σπορᾶς. Ἀπαρατῆτως ἠρπάζετο καὶ ὅλα τὰ εὐεργα διὰ τὴν ἔργασίαν του (διδάκι ἢ τενεκίς δηλ. δοχεῖον). Ἐξ αὐτῶν ἑλαμβόνατο ὁ σπόρος καὶ διεκορμίζετο ἐπὶ τοῦ ἔδαφους.

Ὅταν ἔφθανι εἰς τὸ χωράφι, ξέφευε ἀπὸ τὸ κάρο τὰ ζῶά του, περιέρχτο τὸ χωράφι, διὰ νὰ καθορίσῃ τίς σπορίες καὶ ἤρχιζεν τὴν σποράν, ἀπὸ προηγουμένως ἔγινετο τὸ τελευταῖον ὄργωμα. Εἰς τὴν χυρὰ του ἐκράτει τὴν βουκέντρα (κάτενος), διὰ νὰ καθαρίσῃ τὸ χυρὶ, ἀλλὰ καὶ νὰ κατεργαστῇ τὰ ζῶά του. Ἀπὸ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ ἄροτρον ἔκαθαρίζε τὰ χόρτα καὶ τὰ ριζόδια μὲ τὰς χυρὰς του.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

κατενοῦς ἔδρο
(ξύετρα)

κάτενος

ΔΟΗΝΩΝ

νουντοῦ

Μετὰ τὸ ὄργωμα ἔγινετο ἡ σπορά καὶ κατόπιν ἡ ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ.

Μέχρι τῆς χρησιμοποιοῦμεν τῆς εἰδηρῆς ἐβάρνας, ἡ ἰσοπέδωσις ἔγινετο μὲ μεγάλους καλὰ δένδρων, τὰ ὅποια διὰ ἐκονίωτον προεβένοντο εἰς τὸν θυγόν.

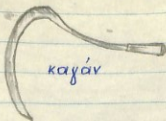
Ἰσοπεδοῦντο ἔπειτα τοῦτο ἡ σπορά

Θ Ε Ρ Ι Σ Μ Ο Σ

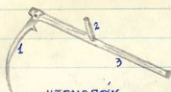
Κατὰ τὸ πρῶτον 15 νοήμερον ἡ καὶ ἡμερίσπον τοῦ Ἰουλίου ἤρχιζεν ὁ ἀργεμῶν.

Ἡ ἔναρσις ἔγινετο ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος Δευτέραν (καινούργια ἔργασία).

Ἐδίδριζον καὶ οἱ εἰδῆς καὶ αἱ γυναῖκες. Αἱ μὲν γυναῖκες ἔδιδριζον μὲ τὸ δρεπάνον (καγάν), οἱ δὲ ἄνδρες μὲ τὴν κόβαν (ντουρπάν)

καγάν

vourpán

1. vourpán
2. ε(χ)τρολάβ
3. ραβ.

ἢ λείψ τῶν ἀντιπῶν ἔρχαλιών ἦτο ὄνευ ὀδόντων. Ὡς εἰδὼρὰ μὲν τὰ κο-
τεκεύαζεν ὁ εἰδὼρὰς, τὰ δὲ ξύλινα, οἱ ἴδιοι οἱ γεωργοί.

Ὡς δὴ μνηστῆρες ἐδίδριχοντο εἰς ἐλάχιστον ἔπος ἀπὸ τοῦ ἰδάφους (5-6 ἑκ.)
Οἱ ἐτάχυνες ποὺ ἔμεναν μαζὶ μὲ τὴν ρίζαν εἰς τὸ χωράρι ἐλέγοντο "χοιζία",
Ὡς δὴ δράγματα τῶν γυναικῶν ἐποδοδετοῦντο πολλὰ μαζὶ - ἕως 12 - μὲ τὰς
κεφαλὰς πρὸς μίαν κατεύθυνσιν. Πολλὰ δράγματα μαζὶ ἀπετέλουν ἓνα
δεμῶντι (τεττέ) καὶ ἔμεναν ταῦτά. Οἱ ἄνδρες ἐδίδριχον μὲ τὸ "vourpán", καὶ
οἱ ἐτάχυνες ἐξηλατοῦντο ἐπὶ τοῦ ἰδάφους εἰς γραμμάς. Ἐν συνεκείᾳ, οἱ δερμι-
νοὶ ἐτάχυνες μετεφέροντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ ἀγροῦ καὶ ἔκασταν τὴν
δυμνωϊά (δεμῶν'). Ὡς ἔρχασθαι εἰς τὴν μεταφορὰν τῶν ταύτων ἐταχύνων
ἐλέγτο "δεμῶν' τεσσά", τὰς ὁποίας καὶ ἄλλα ἐλύγχιον καὶ εὐνέφυγχιον τοῖς
ἐτάχυνες μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ δερμινοῦ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

δεμῶν'

δεμῶν' τεσσά.

ΑΛΕΝΙΣΜΟΣ

"Ὅταν ἐπερατοῦτο ὁ δερμιμός, οἱ ἐτάχυνες μετεφέροντο εἰς τὸν χώρον τοῦ
ἀλωνιοῦ. ἢ τοποθετοῦντο τῶν ἐταχύνων ἐγένετο εἰς εὐρὸν (δεμνωϊά). ἢ "δεμνωϊά",
ἦτο πολλὴ μεγαλυτέρα ἀπὸ τὸ "δεμῶν'", "ἢ καὶ δὲ "δεμνωϊά", περιελάμβανε
καὶ ξεχωριστὴ ποικιλία εἴτου. Ἐκτὸς τοῦ εἴτου, εὐνεκεντροῦντο εἰς τοῦ χώρον
τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἄλλα δὴ μνηστῆρες (κρίδι, βρώμη...)

ἢ καὶ δὲ οἰκογένεια εἶχε καὶ ἰδικό της ἀλώνι. Σπανίως, δύο ἢ τρεῖς οἰκογένειαι
μαζὶ νῶ ἔχον τὸ ἴδιο ἀλώνι. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ὁ ἀλωνισμὸς
ἐγένετο κατὰ ποικιλίαν καὶ ἔδωκε δὴ μνηστῆρες καὶ οὐκ κατὰ εὐρὸν οἰκογενίας.

Τό δ' αὖν εὐρίσκετο ἔξωδ' τοῦ χωρίου ἢ καί πλησίον τῶν οἰκιῶν.
προετοιμασία τοῦ ἀλωνίου δὲν ἐγένετο, καθ' ὅτι ἐχρησιμοποιεῖτο τό παλαιόν
- ἦχον μόνιμον ἀλωνί - προτιμοῦσαν νά εἶναι τό ἀλωνί κορταρισμένον,
διό νά μὴ σκάπτεται καί βραίνουσι πετραδόκια καί χώμα.

Ὁ ἀλωνισμός ἤρχιζεν ἀπό τό πρῶτον ἡμέριον τοῦ Αὐγούστου καί ἔληγεν
κατά τὰς 20 Σεπτεμβρίου - ἀναλόγως τοῦ καιροῦ.

Ὁ ἀλωνισμός ἐγένετο μέ τό δουκάνι (τουκάν), τό ὅποσον ἔβουρον τά βόδια ἐντός
τοῦ ἀλωνίου κυκλικῶς. Τό "τουκάν", ἦτο ἐπιμήκης βανός, καίτωδ' τοῦ ὁποῖου
ἦσαν τοποθετημένα τά μαχαίρια, κατεσκευασμένα ἀπό ξυλῶν πέτρα, πού ἔβγα-
ζαν ἀπό "γαμάρη",... Τά πέτρινα μαχαίρια, διό τῶν ἀχυροποιῶν τῶν ἐταχύνων,
ἐλέγοντο "κατεκάρη".

τουκάν

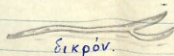

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΟΝ

Μέ τό τουκάν ἤλυνοντο ὅλα τά δημητριακά καί τά βόλια, πού ἔχρησταν.
Ὁ ἀλωνισμός ἤρχιζεν ἀπό τό πρῶτον ἡμέριον καί ἐπανασταθμόνετο τήν ἄλτη
ἡμέρα.

Ἄλλα ἔργαλια ἐν χρήσει ἦσαν:

α'. τό δίκρον (ξύρινο)

δίκρον.

β'. τό τουρμούχ (τρούγγρα) μέ 11 δόντια.

Τούς ἐτάχυν ἔξωδ' τοῦ ἀλωνίου ταύς ρίπτει ἐντός τοῦ ἀλωνίου ὁ γεωργός μέ τό
"δίκρον", καί τό "τουρμούχ",... Ἐπίσης, ὁ ἀλωνιστής ἐκράτει ἐν τῶν χερσῶν του
τήν ἀλυνόβεργαν "βρουγκέντ", ἥ μπιτερύ ὅρη ἐλέγετο "μουτούλ", καί ἔιχε
μῆκος 2 μ. περίπου.

Οἱ ἀλυνόβοντες ἐτάχυν, προτοῦ ληνισθοῦν, διό νά ἀποχωρισθοῦν τά ἄχυρα
ἀπό τόν καρπόν λέγονται "μάλαμα",... Ὅταν, ὁμως, συνεκεντρώωντο διό
αἰχμίσμα ἐλέγοντο "τουνάτ",...

Πολλάκις, διό μικράν ποσότητα ἢ δι' ὅμερος ἀνάρκην, ἐκοπάνιζον τοῦς ἐτάχυν
μέ κόπανον, ὁ ὅποτος ἐλέγετο "κοπάτ",...

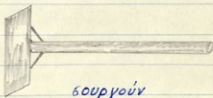
κοπάτ'

Τὸ κοπάνημα ἔγινετο εἰς τὴν αὐλὴν ἢ εἰς τὸ δάσυνι, ὑπὸ τῆς ἰδίᾳς οἰκογενείας καὶ δι' ὅλα τὰ διμητριακὰ. Οἱ ἐτάχες διὰ τὸ κοπάνημα ἱεποθετοῦντο εἰς ἐτρωεῖδι ἀπὸ καραβόπανο (κιντριρὶ τεούλε). Ὁ τρόπος τοῦ κοπανίσματος ἀπὲλθετο μόνον διὰ τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ οὐχὶ δι' ἀχυροποίησιν.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1939, ὁ ἀλωνισμὸς γίνεται μὲ μηχανάς.

λίχνι 6 μα

Οἱ ἀλωνισμένοι ἐτάχες ἐνεκεντρώνοντο εἰς ἑωρὸν "τουνάτζ", ὁ ὁποῖος εἶχε ἑκῆμα ἐτρογγύλον. Ἐσωρεύοντο μὲ τὸ "τουρμούχ", ἢ τὸ "βουργούν",

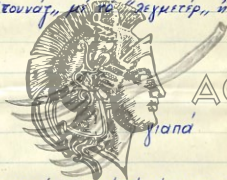

βουργούν

Κατόπιν "ἠβόριζαν", τὸ "τουνάτζ", μὲ τὸ "λεμετέρ", ἢ τὸ "γιαπὰ",

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

λεμετέρ

γιαπὰ

ΑΘΗΝΩΝ

Τὰ κομδρά τεμάχια τῶν ἐταχυῶν, μετὰ τὸ λίκνισμα ἐλέγοντο "τσαλότζε", τὰ ὁποῖα ξαναπλύνοντο εἰς τὸ δάσυνι. Ἐλίκνιζεν καὶ ὁ ἄνδρας καὶ ἡ γυναῖκα. Εἰδικὸς λικνιστὴς δὲν ὑπῆρχε.

Ἐν συνεχείᾳ, ἔγινετο ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ παραμεινάντα κομδρά τεμάχια τῶν ἐταχυῶν μὲ τὸ "ἀλωνοκόσκινον". Εἰς τὸ τέλος, ἐχρησιμοποιοῦντο τὸ "λωροκόσκινον", διὰ τὸ καθαρῖσιν τὸν καρπὸν ἀπὸ τὰ κώματα καὶ τὰ μικρὰ πετραδάκια.

"ἀλωνοκόσκινον", ἐκ
εὐματίνου πλῆγματος.

"λωροκόσκινον", εἶχε πυθμένα
δερμάτινον μὲ ὅλας.

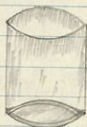
Μετά τό τέλος τῶν ληνιμάτων, δηλ. μετά τό πέραν τοῦ ἀλωνιμάτου, ἰδίδοντο αἱ ὀφειλάι πρὸς τρίτους.

1. ἡ δεκάτη "ἔε(χ)οῦρ,,

2. διὰ τὸν τσπάνον τῶν ψῶν "γιά τὸν τσπάνον τῆ κηνί,,

3. διὰ τὴν Κοινοτικὴν ἀποθήκην "ὄρταλὺχ ἀμπόρ,,

Ὁ μετρητὴς ἐλήγετο "τενίκ,, χωρητικότητος 6 ὀκάδων. Ἐπίσης ἦτο καὶ τὸ "κοβλάκ,, χωρητικότητος 12 ὀκάδων, ἥτοι διπλασίον ἀπὸ τὸ "τενίκ,,

τενίκ.

Κατόπιν μετεφέρετο ὁ καρπὸς εἰς τὰς οἰκίας ἑνὸς τῶν ἀμπάριων "ἀμπόρ,, ἢ εἰς μεγάλα εακκιά "γυαϊμάδας,, χωρητικότητος 120 ὀκάδων, κατασκευασμένα ἀπὸ γίδιου τρίχα "γυαϊλίνα,,

τὸ ἀκέραιον ἀποσπέννυτο εἰς τὰς ἀκέραια "ἀε(χ)ωρον,, ἑνὸς τοῦ χωρίου πληθὺν τῆς οἰκίας.

Ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐγένετο ἡ διανομή τοῦ σπέρου ἀπὸ τοῦ καλυτρίου εἰσῆλτος.
Ἐ δ ι μ α.

Δὲν ἐπεκράτουں ἔδιμα κατὰ τὰς γεωργικὰς ἐργασίας.

Μόνον κατὰ τὸν διερισμὸν, ὅταν ἐπερατοῦτο, ἄφηναν ἕνα κομμάτι εἰς τὸ μέσον τοῦ χωραφιοῦ καὶ τὸ ἰδίδιζον σταυροειδῶς γιὰ εὐλογία "περεκέτ,,

Ἐν ευνεχεῖα, ἔκαμαν μὲ αὐτοὺς τοὺς εἰσῆλτος τὸ "ἀποδῖρ,, πλῆξιμο. Αὐτὴν τὴν ἐργασίαν τὴν ἔκαμαν οἱ νέοι. Ἐπίσης, κατὰ τὰς διαφόρους ἐργασίας ἐργαζομένους τραγοῦδα, ἀλλὰ μόνον εἰς τὴν τουρκικὴν γλῶσσαν, δι' ὃ καὶ δὲν παραδέτω οὐδέν.

Παραδορῆται διὰ πάντα τὰ ἀνωτέρω εἶναι:

1. Χατηνίωσαννίδες Βασίλειος γωργός ἐξ Ἀμφιπόλεως, ἔτων 60, γεννηθείς εἰς Ἄκ-ητάχ-ματέν ἡόντου.
- Γραμματικαὶ γνώσεις: Δ' Δημοσικοῦ.

2. Κυπριανίδης Γεώργιος γεωργός ἐξ Ἀμφιπόλεως, ἔτων 60,
γεννηθεὶς ἐν Χάλασση - Ματίν Πόντου.
Γραμματικαὶ γνώσεις: Δ' Δημοτικῷ
3. Μπαρμπουτῆς Ἀστέριος γεωργός ἐξ Ἀμφιπόλεως, ἔτων 65,
γεννηθεὶς ἐν Ἀμφιπολιν - Σερρών - ὁ μόνος ντόπιος κάτοικος, οἱ
λοιποὶ κατὰγονται ἐκ Πόντου. —
Γραμματικαὶ γνώσεις: Γ' Δημοτικῷ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ